

SUOMEN
KEILAILULIITTO

Suomen Keilailuliiton kilpailumanipulaation torjuntaohjelma

(päivitetty 28.8.2024)

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 24.10.2024

Sisällys

Mitä kilpailumanipulaatio on?	2
Ohjelman tavoitteet.....	2
Säännöt ja sopimukset.....	2
Kilpailumanipulaation tilanne-/uhkakuva keilailussa	3
Koulutus.....	3
Keilaajat	3
Valmentajat.....	3
Kilpailunjohtajat	3
Liiton toimi- ja luottamushenkilöt	4
Viestintä	4
Kriisiviestintä	4
Yleinen toimintaohje kilpailumanipulaatiotapauksissa	5
Toimintaohje keilaajille ja muille lajitoimijoille	5
Muistilista kilpailumanipulaation torjuntaan	6
Ohjelman seuranta ja arviointi	6

Mitä kilpailumanipulaatio on?

Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan vilpillistä vaikuttamista ottelun tai kilpailun kulkuun tai lopputulokseen. Yleisesti ottaen kilpailumanipulaatio voidaan jakaa urheilu- ja vedonlyöntiperustaiseen manipulaatioon. Se ilmenee eri lajeissa eri tavoin esimerkiksi kilpailu-, ottelu- tai tulosmanipulaationa.

Keilailussa isoin riski kilpailumanipulaation osalta liittyy tulosten manipulointiin. Tavoitteena voi olla esimerkiksi taloudellinen voitto, halutun tittelin tai sarjatasen varmistelu. Sen seuraukset vaikuttavat urheilun perusarvoihin kuten ennakoimattomuuteen ja reiluun peliin.

On tärkeä muistaa, että kilpailumanipulaatio ei koske vain huippu-urheilua, vaan iso osa manipulaatiotapauksista on kohdistunut pienempiin kilpailuihin ja alempiin sarjatasoihin. Kilpailumanipulaatio vaikuttaa kielteisesti sekä urheilun uskottavuuteen, maineeseen kuin talouteenkin.

Ohjelman tavoitteet

Euroopan neuvoston kilpailumanipulaation vastaisen yleissopimuksen päätavoitteena on urheilukilpailujen manipuloinnin ehkäiseminen, tunnistaminen ja rankaiseminen. Urheilutoimijoiden välistä yhteistyötä pyritään kehittämään kansallisesti ja kansainvälisesti urheilukilpailujen manipuloinnin torjumiseksi. Tavoitteiden myötä pyritään suojelemaan urheilun rehellisyyttä ja etiikkaa.

Keilailuliiton kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteena on vaikuttaa siihen, että kaikki lajitoimijat ymmärtävät, mitä on kilpailumanipulaatio ja sitä havaitessaan, tuntevat torjuntaan liittyvät toimintaohjeet.

Liiton koulutuksilla ja viestinnän toimenpiteillä ennaltaehkäistään kilpailumanipulaatioon tähtäävää toimintaa.

Keilailuliitto omalta osaltaan edistää rehellistä kilpailua ja eettisesti kestäväää toimintaa yhdessä muiden lajiliittojen kanssa.

Säännöt ja sopimukset

Keilailuliiton tavoitteena on vaalia puhdasta urheilua sekä taata kaikille jäsenilleen oikeus reiluun ja tasavertaiseen urheiluun. Reilussa ja puhtaassa urheilussa kaikki lähtee kunnioituksesta: puhtain keinoin huipulle pyrkivä urheilija kunnioittaa toisia urheilijoita sekä yhteisiä sääntöjä ja vaalii samalla omaa hyvinvointiaan.

Suomen Keilailuliitto ei hyväksy dopingin käyttöä eikä kilpailumanipulaatiota missään muodossa. Tämä on kirjattu Keilailuliiton toimintasääntöön sekä kilpailu- ja kurinpitösääntöihin.

Lisäksi pelaajien ja valmentajien sopimuksissa on kohdat, joiden myötä allekirjoittava henkilö sitoutuu torjumaan kilpailumanipulaatiota ja ilmoittamaan, mikäli hän havaitsee sellaista sekä sitoutuu olemaan lyömästä vetoa omasta kilpailutapahtumasta sekä omasta sarjatasosta ja lisäksi myös oman seuran ja yhteistyöseurojen sarjoista/kilpailuista.

Rangaistavaa toimintaa on lopputuloksia ja kilpailutapahtumia koskevat manipuloinnit ja niiden yritykset ja mikäli urheilutoimija ei ilmoita tiedossaan olevasta manipuloinnista liitolle, seuralle tai SUEKille. Lisäksi rangaistavaa toimintaa on urheilutoimijan sisäpiiritiedon jakaminen ulkopuolisille. Sisäpiiritiedolla tarkoitetaan tietoa, joka ei ole seuran/joukkueen ulkopuolisten tiedossa. Tällaista tietoa on esimerkiksi julkistamattomat kokoonpanotiedot, urheilijoiden terveydentilat ja kilpailutaktiikat.

Urheilutoimijoiksi katsotaan:

- urheilijat
- valmentajat
- huoltajat
- seuratoimintaan kuuluvat henkilöt

- seuran lääkintähenkilöstö
- muut joukkueen kanssa kiinteästi tekemisissä olevat henkilöt
- tuomaristo

Kilpailu- ja kurinpitosäännöissä on kirjattu kielletyksi toiminnaksi urheilutoimijoiden vedonlyönti omasta ottelusta tai kilpailutapahtumasta sekä omasta sarjatasosta ja lisäksi myös oman seuran ja yhteistyöseurojen sarjoista/kilpailuista. Vedonlyönnillä tarkoitetaan sekä omaa että edustajan kautta tapahtuvaa vedonlyöntiä tai muulla tavoin siihen vaikuttamista.

Kilpailumanipulaation tilanne-/uhkakuva keilailussa

Lajissa ei ole tullut ilmi kilpailumanipulaatiotapauksia ja vedonlyönnin määrä niin kansallisesti kuin kansainvälisesti on vähäistä. Oman arviointimme mukaan suomalaisiin urheiluseuroihin ei liity myöskään merkittäviä yksityisiä tai kansainvälisiä omistuksia tai epämääräisiä sponsoritahoja. Tietoon ei ole tullut epäilyksiä siitä, että keilailua käytettäisiin hyväksi rikollisessa toiminnassa. Kilpailumanipulaation kansallinen uhka-arvio tehdään SUEKin johdolla kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Keilailuliitto varautuu ja tekee tarvittavia toimenpiteitä uhkien minimoimiseksi. Liitto on varautunut mahdollisiin manipulaatiotapauksiin ja niiden käsittelyyn.

Lajiliittokohtaisissa arvioissa kansainvälisen vedonlyönnin määrä on yleisesti ottaen matala, eikä muodosta merkittävää kilpailumanipulaation uhkaa. SUEK päivittää säännöllisesti ja tavattaessa kansallista tilannekuvaa, joka sisältää myös lajikohtaiset tilannekuvat ja viestii tästä lajiliitoille. Keilailuliiton oman arvion mukaan lajissamme Suomessa tulee kiinnittää enemmän huomiota mahdollisiin vilpillisiin vaikuttamisiin kilpailun lopputuloksiin. Näitä ei ole tullut ilmi, mutta mahdollisia tapauksia voivat olla esimerkiksi joukkuepeleissämme ns. merkitsemättömien otteluiden kautta toiselle joukkueelle voiton antaminen sarjojen nousu tai putoamisotteluissa. Tämän kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteena on, että suunnitelmallisilla ja tehokkailla toimenpiteillä pystytään säilyttämään riski mahdollisimman pienenä.

Koulutus

Kilpailumanipulaatio ja sen vastaiset toimenpiteet ovat osa Suomen Keilailuliiton laji- ja kilpailunjohtajakoulutuksia. Koulutusten keskeisimpinä kohderyhminä ovat kilpailunjohtajat, keilaajat, valmentajat ja nuoret urheilijat, jotka tutkimusten mukaan saattavat olla haavoittuvaisemmassa asemassa kuin muut. Kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvät koulutukset pitää pääsääntöisesti liiton oma kouluttaja kasvokkain tai verkkokoulutuksena. Liiton oman kouluttajan tulee olla käynyt SUEKin kouluttajakoulutus. Koulutustilaisuuksiin on myös mahdollista tilata SUEKilta kouluttaja kertomaan aiheesta erillisenä koulutuksena tai samassa yhteydessä antidopingkoulutuksen kanssa. Nämä koulutukset ovat maksuttomia keskeisille kohderyhmille, kuten maajoukkueille, valmentajille ja kilpailunjohtajille. Koulutustoiminnalla varmistetaan, että keskeiset urheilutoimijat ovat saaneet koulutusta kilpailumanipulaatiosta.

Koulutusten tavoitteena on lisätä keilailutoimijoiden Integriteetti-asioiden ymmärrystä, vedonlyöntirikosten, rahanpesun sekä rikollisen ilmiön laajan kokonaisuuden hahmottamista. Tavoitteena on myös, että seuratoimija kykenisi itsenäisesti arvioimaan mahdollisten rekrytointien sekä urheilullisia että taloudellisia riskejä. Integriteetti-asioista puhuminen vuosittain mahdollistaa sen, että seuroilla on niin halutessaan, mahdollisuus pitkäjänteiseen kehittymiseen asian tiimoilta, sekä luoda seuraan Integriteetti-asioiden suhteen avoin ja keskusteleva ilmapiiri, jossa mahdollisten rikollisten olisi vaikea vaikuttaa.

Keilaajat

- Harraste- ja maajoukkuekeilaajia koulutetaan pääsääntöisesti leireillä

- Koulutus tapahtuu joko liiton oman kouluttajan vetämänä, tallenteena tai Reilusti Paras - verkkokoulutuksena
- Koulutussisällöissä on otettu huomioon keilaajan polun eri vaiheet

Valmentajat

- Valmentajia koulutetaan lajikoulutuksissa (I-II-taso ja korkeammat) sekä leireillä
- Koulutus tapahtuu joko liiton oman kouluttajan vetämänä, tallenteena tai Reilusti Paras - verkkokoulutuksena
- Valmentajien kilpailumanipulaatiokoulutus on huomioitu liiton viestinnässä

Kilpailunjohtajat

- Kilpailunjohtajien koulutus järjestetään kilpailunjohtajien koulutusten yhteydessä
- Koulutuksia järjestetään pääsääntöisesti SM-kilpailuiden kilpailunjohtajien koulutusten yhteydessä

Liiton toimi- ja luottamushenkilöt

- Lajiliiton toimi- ja luottamushenkilöille suositellaan Reilusti paras-verkkokoulutusta

Keilaajille, valmentajille sekä lajiliiton toimi- ja luottamushenkilöille asiaan liittyvää koulutusta järjestetään vuosittain.

Koulutustoiminnan vastuuhenkilönä Keilailuliitossa toimii Sami Järvilä (sami.jarvila(at)keilailu.fi). Vastuuhenkilö raportoi SUEK:lle pidetyistä koulutuksista sekä seuraa koulutusveloitteiden toteuttamista lajiliitossa. Seuranta tapahtuu tilastoimalla henkilöt, jotka ovat verkkokoulutuksen käyneet. Niistä raportoidaan myös hallitusta vuosittain.

Viestintä

Kilpailumanipulaation torjunta on osa Keilailuliiton viestintäsuunnitelmaa. Keilailuliitto viestii säännöllisesti kilpailumanipulaation torjuntaan liittyen monissa eri kanavissa kohderyhmät huomioiden. Liiton kanavia ovat muun muassa verkkosivut, Facebook ja Instagram. Keilailuliiton verkkosivuilta löytyy tietoa kilpailumanipulaatiosta ja sen torjunnasta. Sivuilta löytyy muun muassa Keilailuliiton Kilpailumanipulaation torjuntaohjelma ja linkit sekä ILMO-palveluun että SUEK:n verkkokoulutukseen.

Keilailuliitto viestii toimijoilleen erilaisilla uutiskirjeillä, joihin kilpailumanipulaatioon liittyvät asiat sisällytetään säännöllisesti. Kirjeiden sisällöissä otetaan huomion erilaiset kohderyhmät muokkaamalla viestin sisältöä aina kohderyhmäkohtaisesti. Tämän lisäksi Keilailuliitolla on oma kriisiviestintäsuunnitelma mahdollisten kilpailumanipulaatiotilanteiden varalta. Keilailuliiton toiminnanjohtaja koordinoi viestintää ja toimii vastuuhenkilönä kilpailumanipulaation torjuntaan liittyen.

SUEK vastaa mahdollisista rikkomustapauksien tutkinnasta ja koordinoi Keilailuliiton toiminnanjohtajan kanssa tapauksen uutisoinnista.

Kriisiviestintä

Lajiliiton tulee varautua kriiseihin ja niistä viestimiseen. Mikäli kriisi on näkyvässä, on yhteys otettava välittömästi lajiliiton toiminnanjohtajaan. Sisäinen ja ulkoinen viestintä koordinoidaan edellä mainittujen tahojen kautta hallitukselle. Keilailuliiton puolesta kommentteja antaa vain

toiminnanjohtaja, ellei toisin sovita. Erityisen tärkeää on muistaa, että Keilailuliiton sisällä vallitsee ehdoton luottamuksellisuus, kunnes asiasta on tiedotettu sisäisesti ja/ tai ulkoisesti.

Kriisiviestinnässä erityisen tärkeää on toimia nopeasti ja näin puuttua huhupuheisiin. Aluksi tulee selvittää, mikä tilanne on nyt ja milloin ja miten lisätietoja annetaan. Ilmaisun tulee olla selkeää, perusteltua ja totuudenmukaista. Huhuja, spekulatioita, vähättelyjä ja improvisaatiota tulee ehdottomasti välttää. Vuoropuhelu kriisin osapuolien kanssa on tärkeää, kuten myös myötätunnon ja osanoton ilmaisu. Anteeksi pyydetään tarvittaessa. SUEK auttaa tarvittaessa kriisiviestinnässä ja sen asiantuntijat ovat käytettävissä SUEK:n asioihin liittyvässä kriisiviestinnässä.

Yleinen toimintaohje kilpailumanipulaatiotapauksissa

Jos henkilö havaitsee keilailun parissa kilpailumanipulaatiota, hän löytää aiheeseen liittyvän toimintaohjeen Keilailuliiton internetsivuilta sekä kilpailumanipulaation yhteyshenkilön tiedot, jolle hän voi raportoida mahdollisista kilpailumanipulaatioepäilyistä.

1. Tapauksen alustava käsittely toteutetaan liiton sisällä kilpailumanipulaation yhteyshenkilön toimesta. Käytännössä tämä tarkoittaa saatavilla olevien tapahtumatietojen keräämistä.
2. Kaikista tapauksista ilmoitetaan SUEKin tutkintapäällikölle. Tapauksista ja yhteistyöstä käydään keskustelut liittojen kanssa tapauskohtaisesti. Tässä kohtaan sovitaan asiasta tiedottamisesta, rooleista ja vastuista. Kts. Kriisiviestintä.
3. Tarvittaessa SUEK vie asian kansallisen yhteistoimintaryhmän (National platform) käsiteltäväksi. Yhteistoimintaryhmässä ovat mukana muun muassa poliisi. Poliisi päättää mahdollisista rikostutkinnallisista toimenpiteistä ja lajin kurinpito kilpailullisista seuraamuksista.
4. Mikäli tapaus ei johda rikostutkinnallisiin toimenpiteisiin lajiliitto voi pyytää SUEKin apua niiden asioiden selvittämisessä, jotka eivät täytä rikoksen tunnusmerkistöä. Selvitys tehdään yhteistyössä liiton kanssa.
5. Selvityksen päätyttyä liiton tulee harkita asian viemistä lajiliiton kurinpitokäsittelyyn tai päättää asian käsittely.

Tarvittaessa asianosaisia tulee tiedottaa asian käsittelyn päättämisestä tai sen lopputuloksesta.

Toimintaohje keilaajille ja muille lajitoimijoille

Jos sinulle ehdotetaan kilpailumanipulaatiota tai kuulet muiden rikkomuksista, toimi näin:

1. Tunnista tai havaitse tapahtunut kilpailumanipulaatioyryitys. Kieltäydy kohteliaasti, mutta päättäväisesti.
2. Kerro ehdotuksesta tai mahdollisesta rikkomuksesta joko Keilailuliitolle, SUEKille tai halutessasi suoraan poliisille. Olennaisinta on, että kerrot tietosi luotettavalle taholle, etkä jää asian kanssa yksin. Voit myös ilmoittaa tiedoistasi anonymisti SUEKin ILMO-palvelun kautta.
3. Säilytä kaikki saamasi tiedot, kuten esimerkiksi sinulle lähetetyt tekstiviestit tai sähköpostit. Voit säilyttää tietoja esimerkiksi kuvakaappauksien avulla. Niitä voidaan myöhemmin hyödyntää tapauksen selvittämisessä tai mahdollisena todistusaineistona.

Keilailuliiton yhteyshenkilö kilpailumanipulaatioon liittyvissä asioissa on **Sami Järvilä, puh. 050 535 9668, sami.jarvila@keilailu.fi**

Muistilista kilpailumanipulaation torjuntaan

- **Ole rehellinen – älä manipuloi urheilua**
Kilpaile puhtaasti ja reilusti. Älä manipuloi kilpailutapahtumaa tai mitään osaa siitä. Harmittomalta tuntuva teko voi tuhota urheilu-urasi pysyvästi ja johtaa myös rikosoikeudellisiin seuraamuksiin. Tee aina parhaasi ja kieltäydy välittömästi epäilyttävistä tarjouksista. Muista, että olet tärkeä esikuva monelle nuorelle urheilijalle.
- **Ole fiksu – tunne säännöt**
Ole perillä oman lajisi kilpailusäännöistä ja tekemistäsi sopimuksista. Vedonlyöntiä koskevat säännöt ja sopimukset on tärkeää tuntea, vaikka et itse löisikään vetoa. Voit joutua ongelmiin myös lähipiirisi toiminnan vuoksi. Selvitä nämä kiellot lajikohtaisesti tarkemmin esimerkiksi omalta lajiliitoltasi tai pelaajayhdistykseltäsi. Ota huomioon, että kilpailu- ja vedonlyöntitoimintaa koskevat säännöt voivat muuttua kausittain.
- **Ole huolellinen – älä jaa arkaluontoista tietoa**
Älä jaa eteenpäin tietoa, joka ei ole kaikkien saatavilla julkisista lähteistä. Esimerkiksi julkistamattomien kokoonpanojen, loukkaantumistietojen tai kilpailutapahtumaan liittyvien taktiikoiden jakaminen ulkopuolisille tahoille on useimpien lajien kilpailusäännöissä kiellettyä ja voi aiheuttaa sinulle merkittäviä ongelmia, jos näitä tietoja käytetään hyväksi vedonlyönnissä.
- **Ole avoin – kerro, jos sinua lähestytään**
Jos sinulle ehdotetaan kilpailumanipulaatioon osallistumista tai saat kuulla jonkun muun osallisuudesta, kerro tietosi aina välittömästi eteenpäin. Näin suojaat parhaiten urheilua, lajiasi ja itseäsi kilpailumanipulaation haitoilta.

Ohjelman seuranta ja arviointi

Lajiliiton hallitus päättää ohjelmasta ja sen päivityksistä. Ohjelmaa päivitetään tarvittaessa. Henkilömuutoksista ilmoitetaan SUEKille. Ohjelma julkaistaan liiton sivulla ja siitä viestitään, Linkki ohjelmaan toimitetaan SUEKille.

Lajiliiton hallituksen arvioi vuosittain ohjelman toteutumista ja kirjaa tehdyt toimenpiteet kokouspöytäkirjaansa. Hallituksen tehtävänä on varmistaa, että liitolla on käytössä riittävät henkilö- ja/tai muut resurssit ohjelman ja sen toimenpiteiden toteuttamiseen. Hallituksen jäsenille ja muille keskeisille luottamushenkilöille suositellaan verkkokoulutuksen suorittamista ja osallistumista SUEKin luottamushenkilöille järjestämiin webinaareihin.

Toimintasuunnitelmaan kirjoitetaan kilpailumanipulaation torjuntaohjelman toteuttaminen kullakin tasolla.

Ohjelman puitteissa tehdyt toimenpiteet, seuranta ja arviointi kirjataan liiton toimintakertomukseen.